

Najkrwawsza z wojen

1 września 2009

70 lat temu, 1 września 1939 roku atakiem hitlerowskich Niemiec na Polskę rozpoczęła się II wojna światowa, najkrwawsza z wojen. Udział polskich żołnierzy, walczących na wszystkich frontach tej wojny i posiadających czwartą pod względem liczebności armię świata, był nieoceniony. Polskie Siły Zbrojne na zachodzie liczyły ok. 195 tys. żołnierzy, natomiast wojska polskiego na wschodzie ok. 400 tys.

Polska – pierwsza ofiara tej wojny – poniosła procentowo, w stosunku do liczby ludności, największe straty – poległo lub zostało zamordowanych aż 6 mln obywateli.

Jednak bezwzględność i okrucieństwo tej wojny poznał cały świat. Tej wojny nie da się porównać z żadną inną, nawet z I wojną światową. Wojna z lat 1939-1945 pochłonęła łącznie ponad 55 mln ofiar.

Skutki były odczuwalne przez kolejnych kilkadziesiąt lat. Zakończenie wojny nie dla wszystkich oznaczało bowiem odzyskanie wolności. Porozumienia Wielkiej Trójki i okres tzw. Zimnej Wojny podzieliły świat na kolejne strefy wpływów. Polska znalazła się w strefie radzieckiej, jednak nawet w niej nie było miejsca dla wielu polskich bohaterów tej wojny. Wielu, w wyniku stalinowskich represji za swoje oddanie ojczyźnie zapłaciło najwyższą cenę.

Poniżej przedstawiamy subiektywny spis najważniejszych wydarzeń II wojny światowej.

23 sierpnia 1939, Pakt Ribbentrop-Mołotow

Tego dnia ministrowie spraw zagranicznych Rzeszy (Joachim von Ribbentrop) i ZSRR (Wiaczesław Mołotow) podpisali pakt o nieagresji i „rozgraniczeniu obustronnych stref interesów w Europie Wschodniej”. Późniejsi agresorzy zobowiązali się w nim

m.in. do „wzajemnej współpracy w zwalczaniu polskich dążeń niepodległościowych”.

1 września 1939, g. 4.45, Westerplatte

Strzały z niemieckiego pancernika Schleswig-Holstein na polską placówkę na Westerplatte powszechnie uważa się tę datę rozpoczęcia II wojny światowej. Placówka, pod dowództwem majora Henryka Sucharskiego, broniła się do 7 września.

1 września, g.4.40, Wieluń

Tymczasem działania wojenne zostały zapoczątkowane już wcześniej, atakiem lotniczym na Wieluń. Znamienne dla tej wojny jest, iż pierwsze bomby spadły na szpital, mimo że był on oznaczony symbolem Czerwonego Krzyża. W szpitalu zginęły 32 osoby, w tym 26 chorych – pierwsze ofiary tej wojny.

3 września, Francja i Wielka Brytania wypowiadają wojnę III Rzeszy

Na mocy układów sojuszniczych zawartych z Polską w 1921 roku przez Francję i 25 sierpnia 1939 przez Wielką Brytanię, państwa te przystępują do wojny. Stąd właśnie ta data jest przez państwa zachodnie uznawana za początek II wojny światowej.

17 września, „Nóż w plecy”

Tego dnia Polacy zostają napadnięci przez drugiego agresora – ZSRR. Sowieci czynią to „wyzwalając tereny Zachodniej Białorusi i Ukrainy”. Niemal natychmiast następuje fala wywózek w głąb Rosji, aresztowań polskiej inteligencji i oficerów, mających rozkaz od Naczelnego Wodza, by „z bolszewikami nie walczyć”.

7-10 września 1939, obrona Wizny

Jedna z najbardziej charakterystycznych i ukazujących polskie bohaterstwo bitew Kampanii Wrześniowej, nazywana później

Polskimi Termopilami. Pod dowództwem kapitana Władysława Raginisa 720 Polaków dzielnie odpierało ataki ponad 42 tys. Niemców z XIX korpusu pancernego. 70 lat później bitwę tę dodatkowo rozślawił szwedzki zespół metalowy Sabaton, utworem „40-1”.

27 września 1939, powstanie Służby Zwycięstwu Polski

W SZP swój rodowód ma Armia Krajowa. Wcześniej jednak, 12.11.1939 roku powstaje Związek Walki Zbrojnej, opierający się na strukturach SZP, a 14 lutego 1942 roku ZWZ przemianowane zostaje rozkazem Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych, gen. Władysława Sikorskiego na Armię Krajową. AK była najsilniejszą i najlepiej zorganizowaną armią podziemną z działających w tamtym czasie w Europie.

2-6 października 1939, ostatnia bitwa wojny obronnej

Bitwa pod Kockiem była ostatnią z bitew toczonych w czasie Kampanii Wrześniowej. 6.10.1939 roku podpisano uzgodniony wcześniej akt kapitulacji.

Kwiecień-maj 1940, Katyń

Zbrodnia stalinowska – bestialskie wymordowanie na mocy decyzji Biura Politycznego KC WKP(b) z 5 marca 1940 roku przez NKWD przetrzymywanych w obozach na terytorium ZSRR prawie 19 tys. jeńców wojennych – polskich oficerów. Masowe mogiły ofiar tej zbrodni znajdują się w Katyniu pod Smoleńskiem, Miednoje koło Tweru i Piatichatkach na przedmieściu Charkowa. Historia ta ukazana została m.in. w filmie „Katyń” Andrzeja Wajdy, którego ojciec, Jakub, także był ofiarą tej zbrodni.

1940, Auschwitz-Birkenau

Założenie Niemieckiego Nazistowskiego Obozu Koncentracyjnego i Zagłady. Ogólną liczbę ofiar Auschwitz w latach 1940-1945 szacuje się na 1,1 do 1,5 mln ludzi – Żydów, Polaków, jeńców radzieckich, Cyganów oraz osób innych narodowości. Ogółem w

obozach koncentracyjnych i obozach zagłady przebywało około 9 mln ludzi, z których zginęło co najmniej 7,2 mln.

10.07.1940 – 31.10.1940, Bitwa o Anglię

Powietrzne zderzenie niemieckiego Luftwaffe i brytyjskiego RAF-u, w skład którego wchodziły także polskie dywizjony (z osławionym m.in. dzięki książce Arkadego Fiedlera dywizjonem 303 na czele). Nieudana kampania lotnicza Hitlera dotycząca planowanego zdobycia Wysp Brytyjskich. W Wielkiej Brytanii funkcjonuje pod nazwą „Battle of Britain”.

22 czerwca 1941, Operacja Barbarossa

Atak Niemiec na ZSRR był dla Stalina kompletnym zaskoczeniem. Mimo początkowych klęsk (ostatecznie Niemcy doszli aż pod Moskwę) była to, jak się okazało, najważniejsza i najbardziej wyniszczająca operacja niemiecka w czasie tej wojny. Skutki jej niepowodzenia zaowocowały kontrofensywą radziecką i późniejszym marszem na Berlin. Rosjanie właśnie tę datę uznają za początek wojny.

7 grudnia 1941, Pearl Harbour, USA przystępuje do wojny

Atak lotnictwa pokładowego japońskiej Cesarskiej Marynarki Wojennej na bazę lotniczo-morską Pearl Harbor na Hawajach. Amerykanie ponoszą potężne straty i przystępują do II wojny światowej. W USA ta właśnie data przyjmowana jest jako początek wojny.

14 sierpnia 1941, Armia Andersa

Podpisanie umowy dotyczącej formowania na terenie ZSRR Armii Polskiej pod dowództwem gen. Władysława Andersa, mianowanego przez Naczelnego Wodza. Na terenie ZSRR bytowała ona do 1942 roku, udając się na Bliski Wschód. W późniejszym czasie armia ta wślawiła się wieloma bohaterskimi czynami, z bitwą pod Monte Cassino na czele.

4 lipca 1943, Katastrofa Gibraltarska

Jedna z największych tajemnic II wojny światowej. Naczelny Wódz Polskich Sił Zbrojnych, gen. Władysław Sikorski ginie w katastrofie lotniczej tuż po starcie z lotniska w Gibraltarze. Wiele faktów owianych jest tajemnicą, oficjalną wersję neguje wielu historyków, z Dariuszem Baliszewskim na czele. Tymczasem brytyjskie akta mogą być odtajnione dopiero po 100 latach od zdarzenia.

20.05.1944, rakietą V2

Niewybuch rakiet V2 dostaje się w ręce Armii Krajowej, która nową broń Hitlera, będącą niespotykanym wówczas pociskiem balistycznym o napędzie rakietowym przekazuje następnie Brytyjczykom. Tego typu rakietę wykorzystano do ostrzału Wielkiej Brytanii i samego Londynu. Co ciekawe, jej twórcą był Wernher von Braun, późniejszy pracownik NASA i twórca rakiet Saturn, która pozwoliła wylądować Amerykanom na księżycu.

01.08.1944, wybuch powstania warszawskiego

Militarnie wymierzone w Niemców, politycznie w Związek Radziecki. Największe wystąpienie zbrojne przeciw Niemcom w całej okupowanej Europie. Trwało 63 dni, do 2 października. Zginęło w nim ok. 18 tys. żołnierzy powstania i 150-200 tys. ofiar cywilnych. Między innymi dlatego właśnie kontrowersje co do celowości wybuchu powstania trwają po dziś dzień.

18.05.1944, Monte Cassino

Oprócz powstania najsłynniejsza polska bitwa tej wojny. II Korpus Polski, pod dowództwem gen. Andersa, po morderczej walce pod Monte Cassino zdobył wzgórze, na którym znajdował się klasztor. W walce zginęło ponad 900 Polaków. Bitwę po dziś dzień rozśławia m.in. utwór „Czerwone maki pod Monte Cassino”, autorstwa żołnierza II Korpusu, Feliksa Konarskiego.

06.06.1944, D-Day

Data lądowania aliantów na plażach Normandii, faktycznie

otwierająca w Europie II front, mający uderzyć w Niemcy od zachodu. Początek końca III Rzeszy, bardzo realnie ukazany w filmie „Szeregowiec Ryan” Stevena Spielberga.

04-11.02.1945, Konferencja w Jałcie

Spotkanie trzech przywódców koalicji antyhitlerowskiej: Józefa Stalina, Winstona Churchilla oraz Franklina Delano Roosevelta, podczas której faktycznie uzgodniono kształt powojennej Europy. Oprócz straty kresów wschodnich Polska otrzymała formalnie zwierzchnictwo ZSRR.

08.05.1945, Koniec wojny w Europie

Data ogłoszenia zakończenia wojny. Jednak podobnie jak w przypadku wybuchu wojny także nie przez wszystkich uznawana. Rosjanie świętują 9 maja, bowiem zażądali od Niemiec podpisania osobnego aktu kapitulacji, co nastąpiło o północy z 8 na 9 maja (według czasu moskiewskiego o godz. 2.00, a więc już 9 maja). Jednak wciąż trwała walka z Japonią na Dalekim Wschodzie.

06 i 09.08.1945, Hiroszima i Nagasaki

Zrzucenie bomb atomowych na jedno z największych miast japońskich zmusiło cesarza Hirohito do podpisania aktu bezwarunkowej kapitulacji Cesarstwa Japonii 2 września. To jest ostateczny koniec działań II wojny na świecie.

20.11.1945, Proces Norymberski

Trwał ponad 10 miesięcy. Sądzone urzędników i wojskowych III Rzeszy, w tym m.in. Marszałka Rzeszy Hermana Goringa, zastępcę Fuhrera Rudolfa Hessa oraz ministra spraw zagranicznych Joachima von Ribbentropa. W jego wyniku na karę śmierci skazano dwunastu oskarżonych, na dożywotne więzienie trzech, na długoletnie więzienie czterech, a trzech uniewinniono. Ponadto za organizacje przestępcze uznano SS, Gestapo i SD.

24.06.1945, Moskwa i 8.06.1946, Londyn – Parady Zwycięstwa

W moskiewskiej defilowała jedynie delegacja Ludowego Wojska Polskiego, jako że mocarstwa zachodnie, w tym Wielka Brytania, cofnęły uznanie międzynarodowe Rządowi RP na Uchodźstwie. W londyńskiej zaś polskich żołnierzy nie było w ogóle. Polskie Siły na Zachodzie zostały wykluczone przez Brytyjczyków, którzy nie chcieli drażnić Stalina uznającego wtedy Polskę formalnie za swoją strefę wpływów. Gwoli ścisłości – zaproszono jedynie pilotów z Dywizjonu 303, którzy jednak odmówili wzięcia w niej udziału na znak protestu przeciw niezaproszeniu nań innych polskich oddziałów.

Był to symbol trudnej i skomplikowanej sytuacji, w jakiej znaleźli się Polacy po II wojnie światowej. Sytuacji, której częściowe skorygowanie miało nastąpić dopiero wiele lat później.

Autor: Dariusz A. Zeller

Źródło: [eLondyn](#)